

مکملہ ادبی و سیاسی رسالہ

❁ ادبی و سیاسی رسالہ اسبوعیہ در ❁

۳۱ نجی سنہ

۲۳ ذی الحجہ ۱۳۲۹

❁ پنجشنبہ ❁

جزو عدد : ۱۲۵

اسپانیا قرالنک خاله‌سی

و

قرالک معاملہ‌سی

بوندن درت بش سنه اول قیصر ویلهلم ایله اسپانیا قرالی آلفونس آره‌سنده بر ملاقات واقع اولمش ایدی . قیصر بوملاقانده قرالک کنديسنه القا ایتدیکی تأثیرات روحیه‌دن فوق‌العاده متحسس اولمش و بوندن بحث ایتدیکی صرمدہ : « بونکچ پرنسک خواص باطنه‌سندہ شمدی‌یه قدر کیمسه‌ده تصادف ایتدیکم بر جاذبه‌ه رخواز و بر حالت نجات محسوس ایدی . » دیمشدی .

فی‌الحقیقه اون اوچنجی آلفونس رحم‌مادرده حکمدار اولمش، یعنی دنیایه قرال اوله‌رق طوغمش ایدی . بلکه بویله بر تولدکده حکمداران زمردی آره‌سندہ بزلرجه مجهول بر تأثیر معنویسی اولمیدر ! واقعا بختیار اولق بختیار طوغمه متوقف اولدینی گبی، قرال اولقده قرال طوغمه منوط دکلمه‌ده پرنس آلفونس مستثنا اوله‌رق قرال طوغمش و طوغار طوغمازده قرالنی اعلان اولمش ایدی .

والده‌سی ماری قریستیان هابسبورغ خاندانندن اولغله، عائله، عقیده و تربیه بر عنصر تعصبک هر درلو خواص لازمه‌سی حازر بولمشد .

ایشته اون اوچنجی آلفونس بالطبع تربیه ابتدائیه‌سی بو پرنسک مظهر انتخاب و تقدیری اولان مریبه‌لردن و تربیه فکریه‌سی‌ده ینه آنک انتخاب کرده‌لری یاسلردن اکتساب ایشدر .

اوت ! اسپانیا بوکون بر جوق حر اندیشان یتشدیر مکده‌در . و بر حکومت مشروطیه مالکدر . اهالی قلیچلری اتمکی اوله‌رق حازر آزادیدر . نه‌فائده‌که اوراده ینه حکومت معنویه رهبانیه فرمانفرمادر . واقعا بر محیط معینی وار ایسه‌ده او محیط

اسپانیا دنیلان مملكتك نرمسندەدر . . نرم لرینه قدر شاملدر . یوقسە بو محیط هنوز قلوب اھالیدە جایگیر و بئساء علیہ هریرده حکمی جاری اولان آتش تعصی ادامیہ خادمیدر . بورالرینی تعیین محالدر . چونکہ اسپانیا ، قاتولیک مذهبك يك قدیم بر آتشكده انطفا نایذیریدر .

شومقدمەجك قرال ایله خانم خالە آرمسندە کچن بر وقمە یه گریزکاه اولمق اوزره ایراد اولندی :

اسپانیا قرالی اون اوچنجی آلفونسك (اولالیہ - فرانسو آز) اسمندە برخالەسی واردرکہ ۱۸۶۴ دە تولد ایتمشدر . والدەسی ایکنجی ایزابللا ۱۸۶۸ اختلاوندە اسپانیا تختندن ایندیرلیدیکی تاریخندن - کہ درت یاشندن - برو پارسدە اقامت ایتمکدەدر . بوبرنس ۱۸۸۶ دە اورلئان پرنس لرنندن آنتوان ایله تزوج ایتمشدی . فقط وقتیلە والدەسی پدزیلە خوش کچینەمدیکی گبی . بودە زوجیلە حسن امتزاجە موفق اولەمامش . بر قاج سنە صکرە آبری یشامغە باشلامشدر .

برنس اولالیہ پارسدە تربیہ اولمش ، والدەسی ایزابللا مستثنای بر طبیعتلە مفظور اولدینی جهتلە قزینی تربیة رهبانیەدن حصەدار ایتمکی ، زمان و مکانە موافق بولمامش . بوسبیلە اولالیہ فرانسو آز پارسدە بولنەبیلان الک متفکر ، و معارف عصریہ الک موافق معلم الئدە اکتساب کمال ایتمش . کرچکدن برانسان ، و فضل و عرفانیلە بحق مفخر نسوان اولمش .

ایشته بوفاضلہ آزادەسر براز وقتندن بری برکتاب تالیفنه باشلامشدی . کتاب سراپا فکر آزادی یه مالک بر صاحبہ عرفانك دوشونە بیلەجکی الک مهم خصوصات اجتماعیه و سیاسیه یی - کہ اکثر مباحثی مشار الیهانك محصول تجاربیدر - احتوا ایدیورمش .

بونده طلاقه ، سوسیالیزمه قدر هرشی ، هر متعصب و مستبدی اورکودەجك مسائل و مباحث حادە امعان و انتقاددن کچرلمش .

بالطبع برنس بونی نشر ایتمک مقصدیلە تالیف ایتمکدە اولدیغندن ، کیمسەدن کیزلمکە لزوم کورمامش . قرق یدی یاشنە کلش ، اولادینی اولندیروب طورون

صاحبی اولمش برقادین، باخصوص افعال علیهمسندن، کیمسه حساب ویرمه که مجبور اوله ماز. اولسه اولسه انظار عامیه عرض اولنان براترک شامل اولدینی مباحث و مسائل اوزرینه بحث وجدله بولنق حقی، عامه متفکرینه عائد اولور.

حقیقت بویه ایکن قرال اون اوچنجی آلفونس جنابلی (ظاهر خیره فطرت حکمدارانده اولان مایه تحکم واستبدادک پک فنا تخمیری اوزرینه اوله جق که) خاله خانم بر تلغراف چکمش، دیمش که:

« غزته لر، در دست نشر بولنان بر تألیف کندن بحث ایتدکلرینی کمال حیرتله اوقودم. بوکتابک بر دغدغه عظمایی دعوت ایتسی مجزومدر. بناء علیه تألیفک محتویاته اطلاع ایله نشرینه مساعده ایدنجیه قدر تاخیرنی سکا امر ایدرم. »
قرالارک کوچوکی بیوکی اولدینی کبی، افراد عالمه آرمسند طقسانلق برقادین دخی اولسه و بالذات حائر مسند حکمداری اولان ذات بر طفل معصوم دخی بولنسهینه مطاع مطلق عد اولنور. و آکا قارشی پیر وجوان عموم افراد عالمه، سرفرو برده اطاعت اولمغه مجبور اولور.

ایشته حشمتلو آلفونس حضرتلری ده بو عنعنات قدیمیه استناداً خاله سینه آنفا قید اولنان تلغرافنامه یی یازمش.
شمدی کاهم خاله خانمک جوابه:

پرنسس حد ذاتنده حرالوجدان اولدینی کبی مزیات علم و صرفانجه ده رتبه. فضلی قرالک قات قات فوقنده بولندیغندن، بوتلغرافنامه دن حد تلخامش. بلکه بونی اسپانیا تختک خواص استبداد کارانه سندن عد ایتدیکی ایچون پک طبیعی بولمشده اعتدال دمله شوتلغرافی چکمش:

« برتألیف حقنده کوروب آکلامدن حکم ویرلسی بی مستغرق حیرت ایتدی. بویه بروقهیه اسپانیادن ماعد، یرلرده تصادف اولنه ماز. سرای معاشرتندن خشنود اولدیغم وداغا آندن گریزان اولدیغم ایچون بوذریعه دن استفاده ایله سکا وداع ایدرم. زیرا انگیزسیون زمانه لایق اولان معامله واقعه الجاسیه بقیه حیاتی دلخواهم اوزره امرارده کنیدی حر عد ایلرم. »

پارس رسائل موقەسەندىن برىنك مۇلقى بۇ وقە اوزرىنە مشارالەئانك نەزىنە
 كىدرىك حادىئە حقنەدە تەقى اىضاحاتەدە بولمىش . پرنسس دىمىش كە :
 « بن كىتابى اۆچلە نام مەستعار اىلە نىشر ايدە جك ايدىم . بوايسە افكار
 وملاحظاتمك دعوت ايتىمى محتمل اولان مۇاخذاتىدن احترازمە مېنى دكل . اعلان
 فضل ايتىدىكمە حكىم اولنمامسى مقصىدىلە ايدى . فقط قراللك منع غىرىبى اوزرىنە
 يگىدىن بىر مەقدەمە يازەرق زىرىنى اسمەلە امضا ايلدىم . كىتاب بىم افكار ذاتىە وقعات
 فكريەمدىن بىر طاقنىك مىرات انعطافىدر . بن مسائل حاضرى اجتماعىەدن بعض
 مەملەرىلە بالذات علاقەدارم . هر شخصك . عمومى بىر مسئلە حقنەدە بىر فكر مخصوصى
 اولەجنى كېي . بىر مسئلە اجتماعىەتكەدە بذاتىا كىندىسەنە تعلق ايدىن جەھى حقنەدەدە
 آرىجىە و تاتىر وانفعالى اىلە مترافىق بىر محاكەسى واردىر . ايشتە بن تاليفىدە
 بىر مسئلە عمومىەدن بىر مسئلە خصوصىە افراز ايتدىم . اولا مسئلە بىي عمومى صورىدە
 و ثانياً خصوصى اولەرق محاكە ايلدىم . كافەسى زادە تفكراتم اولان خصوصاتىدن
 طولانى واقع اولەجق انتقادانە هر زمان آمادە بىم . »
 كىتاب ظن اولندىقنە كۆرە هر بىردىن زىادە اسپانىادە اوقونە جقدىر . حتى قرال
 حضر تلىرىنك سىرايندە دها زىادە برتەئالكلە اشترا اولنە جقدىر ، كاشكى مئلى بن
 اولسە ايدىم .

ابو الضيا

